

Veselības ministrija

Aktualitātes psihiskās veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanā pusaudžiem

Rīga, 2022

Veselības ministrija

Saturs

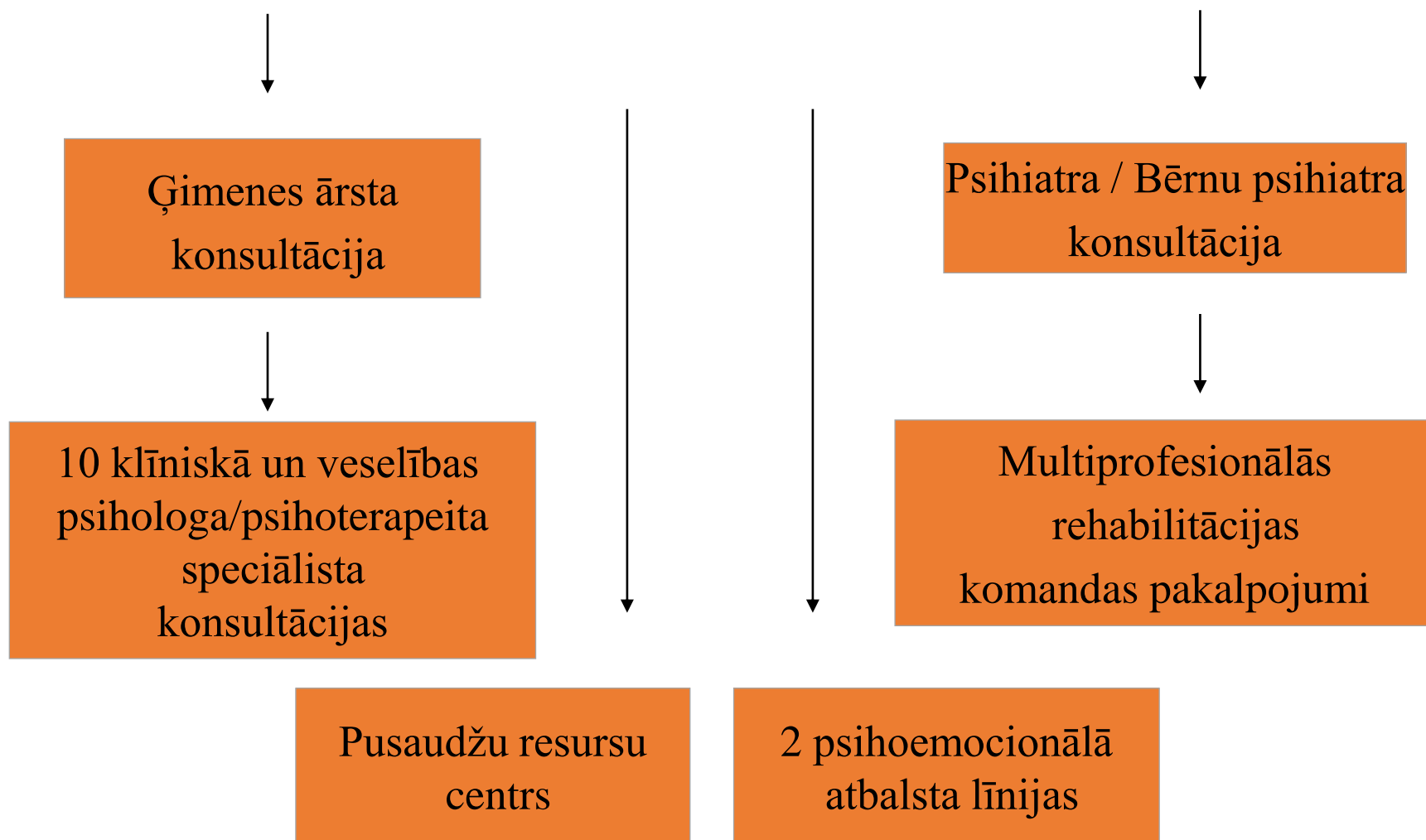
- Veselības aprūpes pakalpojumi
- Psihomeocionālā atbalsta pieejamība
- Profilaktiskie pasākumi (informatīvās kampaņas)
- Potenciālā sadarbība ar pašvaldībām

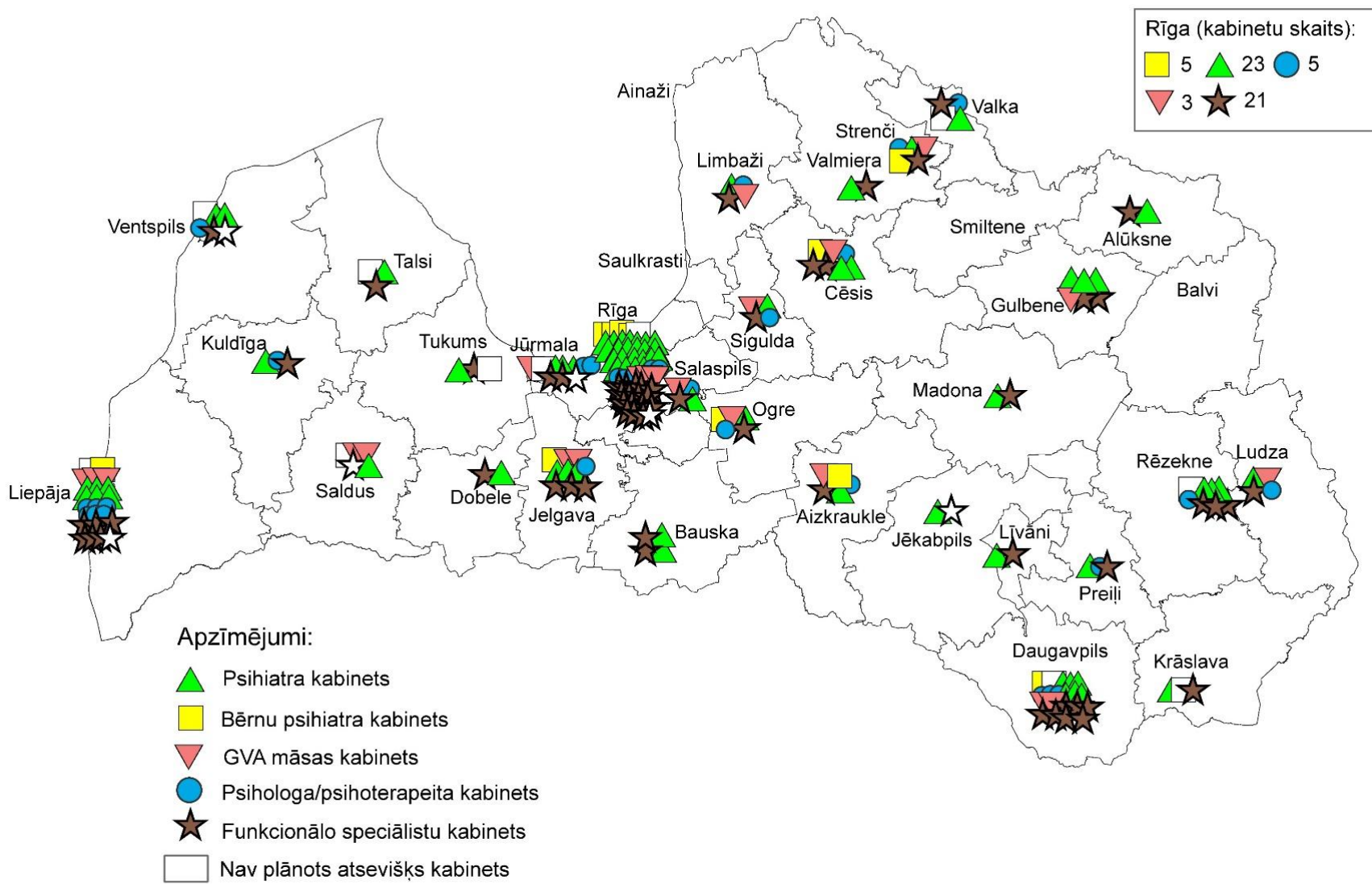

Veselības ministrija

Pieejamie pakalpojumi pusaudžiem psihiskās veselības jomā

Veselības ministrija

Ambulatorie psihiskās veselības aprūpes pakalpojumi

Ambulatorās prakses

- **21 ārstniecības iestādes:** Kurzemē – 6, Latgalē – 4, Rīgā – 5, Vidzemē – 3, Zemgalē – 3
- Ambulatorās prakses sastāvs: bērnu psihiatrs, GVA māsa, funkcionālais speciālists, klīniskais un veselības psihologs

Dienas stacionāri

- **5 ārstniecības iestādes:** Kurzemē – 1, Latgalē – 1, Rīgā – 1, Vidzemē – 1(Cēsis), Zemgalē – 1

Veselības ministrija

Multiprofesionālās komandas locekļi psihiskajā veselības aprūpē

- Bērnu psihiatrs
- Klīniskais un veselības psihologs
- Garīgās veselības aprūpes māsa
- Fizioterapeits
- Ergoterapeits
- Audiologopēds
- Mākslas un deju terapeits

Veselības ministrija

Stacionārie veselības aprūpes pakalpojumi (1)

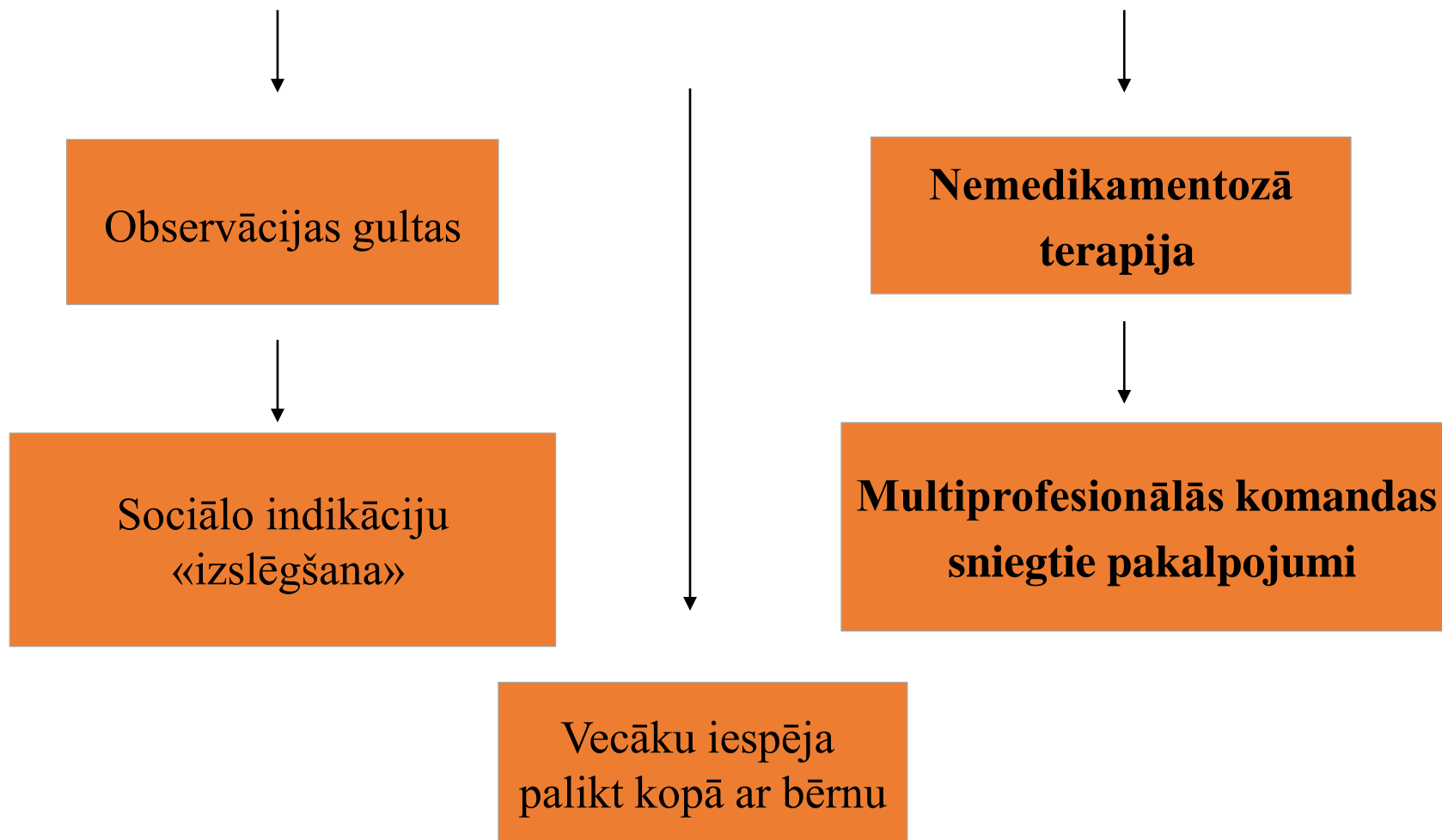
Ārstniecības iestāde	Hospitali zēto pacientu skaits KOPĀ	t.sk. pieauguši 18+	t.sk. bērni 0- 11	t.sk. pusaudži 12-17
Ainaži, bērnu psihoneiroloģiskā slimnīca	111	4	29	78
Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca	2 846	2 730	38	78
Piejūras slimnīca	722	722		
Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs	4 811	4 780		31
Slimnīca Ģintermuiža	2 255	1 956	81	218
Bērnu klīniskā universitātes slimnīca	415	24	130	261

NVD aktuālie dati par 2021.gada pirmajiem 10 mēnešiem

Veselības ministrija

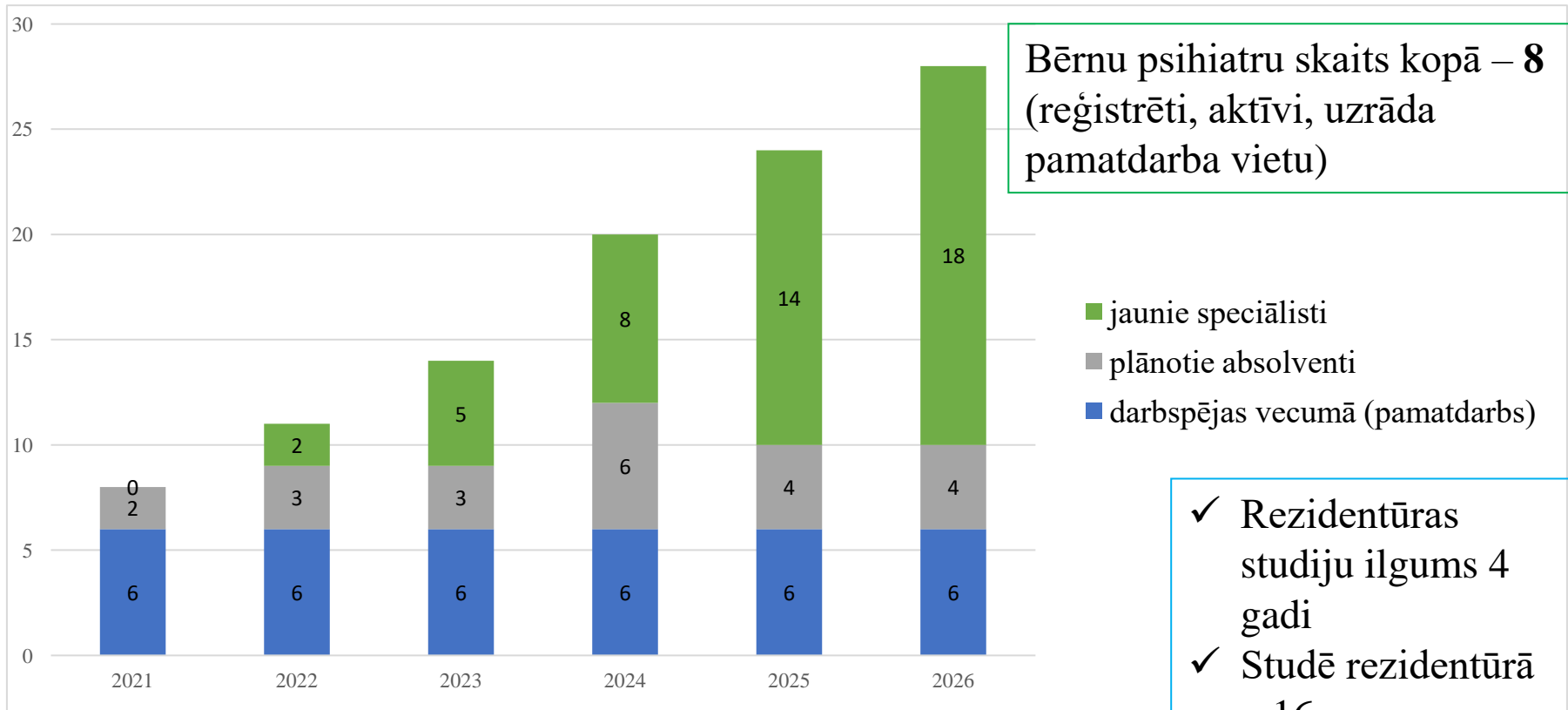
Stacionārie veselības aprūpes pakalpojumi (2)

Veselības ministrija

Bērnu psihiatru pieejamība

- ✓ Rezidentūras studiju ilgums 4 gadi
- ✓ Studē rezidentūrā – 16

Uzņemšana rezidentūrā (valsts budžets)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bērnu psihiatrs	1	3	5	3	6	6	6

Veselības ministrija

Psihoemocionālais atbalsts pusaudžiem (1)

- 2019.gadā tika uzsākts jauns pakalpojums "**Pierādījumos balstīta bērnu garīgās veselības sekundārās profilakses programma garastāvokļa un uzvedības traucējumu novēršanai un seku mazināšanai**" VSIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" bērniem un bērniem ar garastāvokļa traucējumiem
- **Finansējums:**
 - 2019. gadā **41 123 EUR** (tika uzsākta pakalpojuma sniegšana);
 - 2020.gadā **139 684 EUR**;
 - 2021.gadā - **671 904 EUR** (no tiem 458 000 EUR pakalpojuma attīstībai reģionos);
 - 2022. gadā - **869 350 EUR.**

Veselības ministrija

Psihoemocionālais atbalsts pusaudžiem (2)

- Pusaudžu resursu centra pakalpojumi ir pieejami: *Rīgā, Jelgavā, Liepājā, Rēzeknē, Valmierā, Daugavpilī un Ventpilī;*
- Līdz 2021.gada nogalei ar Veselības ministrijas atbalstu tika nodrošinātas programmas īstenošana 7 Pusaudžu resursu centra (PRC) filiālēs t.sk. reģionos.

Veselības ministrija

PRC sniegtie pakalpojumi

Ilgstošs atbalsts tika sniegts **290** jauniešiem, kuriem bija depresijas simptomātika vai/un pašnāvības risks.

Garastāvokļu traucējumu programmā palīdzību PRC saņēmuši **1008** pusaudži un viņu tuvinieki

Veselības ministrija

Psihoemocionālais atbalsts pusaudžiem (1)

- Psihoemocionālā atbalsta telefonlīnijas nodrošināšana pusaudžiem:
 - krīžu un konsultāciju centrā “Skalbes” **bezmaksas diennakts atbalsta tālrunis** nodrošina operatīvo psiholoģisko atbalstu Latvijas iedzīvotājiem (arī bērniem);
 - konsultatīvais tālrunis un krīzes konsultācijas pusaudžiem un viņu ģimenēm.

<https://www.skalbes.lv/aktualitates/turpmak-latvija-darbosies-eiropas-savieniba-vienotais-bezmaksas-krizu-talrunis-116123/2012>

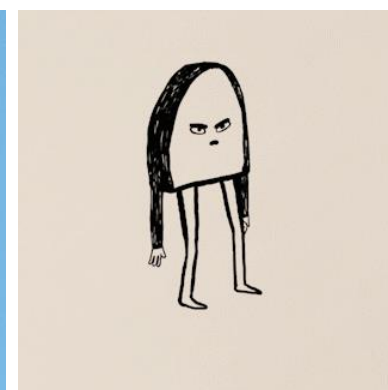
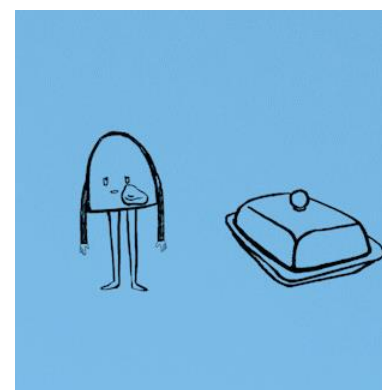
[Pusaudžiem – Pusaudžu Resursu Centrs \(pusaudzucentrs.lv\)](http://pusaudzucentrs.lv)

Veselības ministrija

Psihiskās veselības veicināšanas pasākumi jauniešiem (1)

- **Kampana par stigmatizāciju mazināšanu psihiskās veselības jomā “Viss ir Norm.a”**
- Mērķis bija veidot priekšstatus un izpratni par psihiskās veselības slimībām, to norisi un ārstēšanu, lai tādējādi mazinātu ar psihisko veselību saistītos aizspriedumus un skaidrotu, kā ar tiem sadzīvot, kur meklēt palīdzību to risināšanā;
- 13 video (depresija, nesuicidāls paškaitējums, narkotiku atkarība, alkohola atkarība, anoreksija, robežstāvokļa personības traucējumi, šizofrēnija, demence senioriem, mācīšanās traucējumi bērniem, uzmanības deficīts un hiperaktivitātes sindroms bērniem, intelekta attīstības traucējumi);
- Kampana norisinājās līdz 2021.gada augustam.

Veselības ministrija

Psihiskās veselības veicināšanas pasākumi jauniešiem (2)

- Uzsākts darbs pie sabiedrības informēšanas kampaņas **ņirgāšanās izplatības mazināšanai izglītības iestādēs**

- Tuvākajā laikā plānots iepirkt Eksperta pakalpojumus par vadlīniju un rekomendāciju izstrādi **ņirgāšanās izplatības mazināšanai**, kā arī organizēt apmācības to vadlīniju ieviešanas veicināšanai izglītības vidē. Izstrādātās vadlīnijas plānots aprobēt vismaz 15 izglītības iestādēs sākot no **2022.gada 1.septembra līdz 2023.gada 31.janvārim**.

Veselības ministrija

Psihiskās veselības veicināšanas pasākumi jauniešiem (3)

Psihiskās veselības veicināšanas un profilakses programma 7. – 9. un 10. -12. klašu skolēniem

- Mērķis ir veicināt skolēnu zināšanas par psihisko veselību, veidot izpratni par emociju nozīmi mūsu psihiskās veselības veicināšanā, praktizēt iemaņas atpazīt emocijas ikdienā, lai spētu tās regulēt.
- Šobrīd programmas ietvaros apmācīti vairāk kā 200 skolēni
- Nodarbības ESF ietvaros plānots organizēt līdz 2022.gada maijam.

Nodarbību cikls 7.-9. klases
skolniekiem "Esi dzīvei gatavs"

Nodarbību cikls vidusskolēniem
"Esi savas dzīves menedžeris"

Veselības ministrija

Psihiskās veselības veicināšanas pasākumi jauniešiem (4)

- 2020.gadā - nodrošināta VM dalība "**ZZ Čempionātā**", īstenojot dažādas aktivitātes atkarību izraisošo vielu un procesu izplatības mazināšanas, psihiskās veselības veicināšanas un fiziskās veselības veicināšanas jomās. Aktivitātēs iesaistot 40 klases, kopumā 886 skolēnus un 42 pedagogus.

- Kopā ar Pusaudžu un jauniešu psihoterapijas centru izstrādāta **Pirmās psiholoģiskās palīdzības (PPP) rokasgrāmata pusaudžiem**, kurā apkopotas pamatzināšanas, tehnikas un prasmes, kas pusaudžiem palīdz izvairīties no psihiskās veselības problēmām, atpazīt tās un sniegt pirmo palīdzību sev pašam vai draugam.

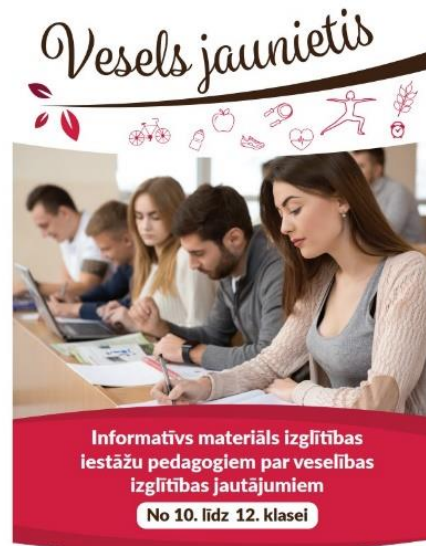
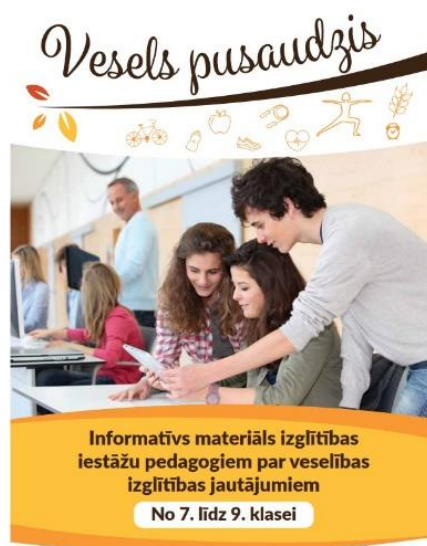
PPP **PIRMĀ PSIHOLOĢISKĀ PALĪDZĪBA**

Veselības ministrija

Psihiskās veselības veicināšanas pasākumi jauniešiem (5)

- ESF ietvaros ir organizētas **apmācības izglītības iestāžu pedagogiem par veselības izglītības jautājumiem** t.sk. psihiskās veselības jomā, izstrādājot trīs apmācību programmas pedagogiem darbā ar dažādām vecuma grupām.
- 2019.gadā īstenotas 49 apmācības, kuru laikā apmācīti 1269 pedagogi

Veselības ministrija

Sadarbība ar pašvaldībām

- Pusaudžu resursa centra izstrādātās metodikas pakalpojuma attīstība pašvaldībās;
- Kopienas balstītu pakalpojumu īstenošana;
- Sociālo indikāciju identificēšanā.

Informācijas avoti

- Pirmās psiholoģiskās palīdzības rokasgrāmata: [Skolotājus, vecākus un pusaudžus aicina apgūt pirmo psiholoģisko palīdzību | Esparveselibu.lv](#)
- Viss ir Norm.a”: [Viss ir Norm.a - Esparveselibu.lv](#)
- Pusaudžu resursu centrs: [Sākums – Pusaudžu Resursu Centrs \(pusaudzucentrs.lv\)](#)
- Krīžu un konsultācijas centrs «Skalbes»: [Kontakti \(skalbes.lv\)](#)

Veselības ministrija

Paldies par uzmanību!